



GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LVII

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrise nu se returnează.

INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schickel, Rudolf Mosse, A. Oppelits Nachfolger; Anton Oppel, J. Danneberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein, Derwent; în București: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în itamburg: Karoly & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colônă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifar și învoială.

Recizame pe pagina a 3-a o serie 10 cr. sau 90 bani.

„Gazeta” iese în tă-care și.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.

N-rii de Duminecă 8 franci.

Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etajul 1.
I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Acetă abonamentele cetă și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 136.

Brașov, Luni-Marti, 21 Iunie (3 Iulie)

1894.

Nou abonamentu la „GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Iulie 1894 st. v.

se deschide nou abonamentu, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii folei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe unu anu	12 fl.
pe șese luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.
Pentru România și străinătate:	
pe unu anu	40 franci
pe șese luni	20 ”
pe trei luni	10 ”

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe unu anu	2 fl.
pe șese luni	1 fl.
Pentru România și străinătate:	
pe unu anu	8 franci
pe șese luni	4 ”

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Cursuri de limba maghiară.

Brașov, 20 Iunie v.

Cu trenul de adă-diminetă, mai mulți învățatori români din „Tera-Bârsei” au plecatu, dela gara din Brașov, la Sepși-Sângeorgiu, în Săcuime, pentru a lua parte la cursul de limba maghiară, ce s'a deschis acolo.

Scim, că cursuri de acestea, „pentru deplina însușire a limbei maghiare”, s'au deschis în mai multe orașe unguresci aflătore printre Nemaghiari. Inițiatorul lor este fostul ministru de culte și instrucțiune publică, conte Albin Csaky, care încă astă-tômnă, cu ocaziunea dezbaterilor din dietă asupra bugetului, imediatu după anunțatiunea, că „numai prin lățirea și dezvoltarea culturai maghiare se pôte cuceri naționalitățile”, declară, că: „asupra cualificațiunei învățatorilor, guvernul negreșit trebuie să exercite mai mare influință în viitoru, de cum a eserciatu în trecut”. In consecință, fostul ministru a și datu o ordinațiune, care este ultima lui ordinațiune ministerială și prin care li-se cere învățatorilor tineri din ținuturile locuite de Nemaghiari, ca pe timpul ferilor să ia parte la unu cursu de șese săptămâni pentru „deplina însușire a limbei maghiare”. S'au luat tot-odată măsuri, ca aceste cursuri să se țină în orașe „curat maghiare”; învățatorii să fiă incuartirați la înșfelu de familie, unde atâtu cu membrii familiei, câtu și între sine, să nu pôtă vorbi altfelu, decâtu unguresce. Cursurile au să fiă conduse de câte unu directoru și 2-3 profesori, pe lângă cari se mai dau și profesori suplenți, cari voru fi datori a controla limba de conversare a învățatorilor.

Orî cine pôte să vadă din acestea, că scopul, ce-l urmărescu adversarii noștri prin aceste cursuri, este ca cu timpul să se facă, din învățatorii noștri totu atăția pioneri ai maghiarisărei. Ei speră, că prin aceste cursuri, învățatorii noștri nu numai își voru însuși „perfectu” limba maghiară și se voru face astfelu capabili de-a servi cauza maghiarisărei în școlile noastre, der tot-odată, „aduși fiindu în contactu cu societatea maghiară, voru fi cu atâtu mai repede introdusi în spiritulu maghiaru”.

Din punctulu de vedere alu maghiarisărei, scopulu cursurilor de limba maghiară este așa-déră „sublimu”; statulu, alu căruia scopu ultimū în țilele de adă este maghiarisarea, nu întârzie de-a aduce jertfe însemnate pentru ajungerea lui, căci atâtu susținerea cursurilor, câtu și întreținerea învățatorilor, cari le cercetăză, se face pe cheltuiala statulu.

Guvernulu era necesitatu să înșințeze cursurile acestea, căci după ce, în urma faimôsei ordinațiunii de astă-tômnă a fostului ministru Csaky, se decretase scôtirea din postu a sute de învățatori nemaghiari, cari nu sciu unguresce, trebuia sêu ca locul lor să rămână golu, căci nu se găsescu atăția candidați de învățatori „perfecti în limba maghiară”, încâtu să-i pôtă înlocui, sêu ca școlile la cari au funcționat ei să se casseze și în locul lor să se înșințeze școle unguresci de stat.

Nici una din aceste eventualități însă nu putea să-i convină guvernului. Școle de stat, în locul celor confesionale, guvernulu nu pôte înșința, căci nu permite visteria statulu, ér ca poporațiunea să rămână cu totul fără școle și fără învățatori, acesta ar fi o stare asiatică, ne mai pomenită în statele europene.

Nu rămânea decî altă scăpare pentru cauza maghiarisărei, decâtu deschiderea cursurilor de mai susu, prin cari speră maghiarisatorii, că voru face din învățatorii noștri totu atăția pioneri ai causei lor, cari din școlile noastre confesionale au să facă cu timpul nisce fabrici de maghiarisare.

Orî câtu de murdaru și dușmănosu nouă este însă scopulu amintitelor cursuri de limba maghiară, nu putem în impregiurările de față să desaprobam întru nimic pe învățatorii români, cari s'au hotărît a lua parte la ele.

De-o parte nu putem să-i desaprobam pentru-că scim, că sub presiunea silei au făcutu acesta; de altă parte însă avem deplina încredere în deșteptăciunea și bunul simțu românesc al învățatorilor noștri, cari suntu deplinu consci de dușmănia scopurilor, ce se urmăză față de ei, și cari nici-odată nu voru pute perde din vedere, că pe câtu timp funcționăză ca învățatori la școle româ-

nesci, învățământulu în aceste școle numai românesc, numai în cel mai curat spirit național român pôte să se facă.

Pretindem pedepsirea culpabililor și agitatorilor!

Năsăud, Iunie 1894.

Diarul „Hazánk”, în numărulu sêu din 13 Mai a. c., își exprimă convingerea sa și a aderenților sêi, că în Ardealu îndeplinirea funcțiunilor statulu este îndințată, în cele mai multe părți, unor persoane, cari pôte fi simbolulu puterii brutale și spirituale.

În 5 Iunie solgăbirul Takács și patru gendarmi dela 6 până la 11 ore noptea au făcutu perchișia la mai mulți Șoimușeni, fără nici unu rezultat; deci prin acesta a agitatu și turburatu liniștea publică.

Fisolgăbirulu Bodo Kálmán a agitatu puțina ungurime din Năsăud (funcționar și mai vartos meseriaș), ca în noptea din 26 spre 27 Mai să nu dormă, ci să se înarmeze, pentru-că Românii voru să-i măcelărescă, și a dispus, ca gendarmii, finanții, servitorii comunali, judecătoreșci și pretoriași, să patroleze totu noptea, ceea ce s'a și întemplat. Românii însă dormiau liniștiți, și afară de acesta abia a treia di din gura unui Unguru de omenia.

Totu pe atunci numitul Bodo, la însinuaerea unui nemernicu notar, care e cōda și rușinea notarilor, a călcatu cu gendarmii casa pacnicului preotă Dumbrava din Salva, făcend chiar și perchișia personală (ceea ce nu este iertat), fără să afe lucruri punibile. După aceea postand gendarmii înaintea locuinței parochului, s'a dus în cancelaria comunala spre a dresa unu procesu verbalu. Aici a amenințat pe bieții omeni cu temnița grea de mai mulți ani și a tratat cu ei atâtu de duru, încâtu sub-primarul George Mutu, fostu învățator, vedend gendarmii și tracătarea ne mai pomenită, îndată după plecarea lui Bodo a căcutu mortu în cancelaria comunala, fără a i-se fi putut da ajutoru medicalu, sêu ultima mângăiere. Deși i-s'a făcutu arătare despre mōrtea întemplată, Bodo n'a dispus a-se constata cauza mōrtii. Prin acesta și densusu a agitatu și conturbatu liniștea publică.

În primăvera acesta unu focu grozavu în Năsăud a prefăcut în cenușă mai multe case și edificii economice, cu tōte proviziunile aflătore în ele, rămânend de ce familie pe strade, ca vai de capul lor. Din punctu de vedere alu carității creștinesci, vicarul nostru episcopesc, Dr. Ioan Popu, a fostu cel dintăiu, care li-a săritu într'ajutoru, dându-le de-ale mănăcii, ér mai târziu a deschis o colectă benevolă între cunoscuți, ca să nu fiă nenorociți peritori de fōme, până la sosirea altor ajutōre. După cum veți fi aflatu, d-lu vicar pentru acestă faptă de caritate creștinescă a fostu trasu la răspundere totu de fisolgăbirulu Bodo în 15 Iunie. De cându e în Năsăud, vicarul nostru s'a nisuitu, cu cuvântulu și cu fapta, a susținé vađa și demnitatea tuturor oficialilor judecătoreșci și administrativi, și din acestu motiv și pentru cuvântulu, că este lociitoru alu episcopului, ar fi fostu în dreptu a pretinde să fiă tratat cu considerațiune. Fisolgăbirulu Bodo însă a crecutu de cuvință, a cita și pe vi-

caru ca pe orî-care criminalist: prin o citațiune deschisă, trimisă primăriei comunale și imanată prin unu servitoru comunalu; ba mai amenințandu-l, că va fi escortat, de nu se va presenta de bună voia. Deși scim cine e Bodo, totuși n'am presupus atăta lipsă de bună-voință, tactu și rutină socială.

Ascultarea sêu mai bine țisu tortura vicarului a durat dela 3 până la 7 ore sêra, și după câtu scim, totu lucrulu s'a învêrtit pe lângă punctulu: cum de-a cetezat părintele-vicar a întinde mângăiere unor nenorociți prin focu, fără de învoierea Măriei Sale a fisolgăbirulu? Lucru neuman și barbar, căci pre când ni-se cere să dăm obolulu nostru pentru toți străinii nenorociți, pentru monumente și statue, pentru întocmiri plănuite contra individualității noastre naționale, chiar și pentru Zulucaferii din Africa, pe atunci ne vedem trași la răspundere, pentru-că ajutorăm pe vecinulu, a căru nenorocire am vedut o cu ochii. Ori dōră Bodo a presupus, că colecta s'a făcutu în favorulu celor implicați în procesulu Memorandului? Trăim într'o lume imorală! Din tōte reiese, că organele administrative și-au luat de scop a ne persecuta și maltrata și a ne ponegri înaintea lumii, ba a agita la ură contra naționalității române, fără să fiă pedepsite sêu încai chiamate la ordine.

În cerculu Năsăudului se află și comuna, când-va iobăgescă, Nimigea-ungurescă (Magyar Nemegye), în care după statistica din urmă, locuescu 581 de Maghiari, 265 de Români, 198 de Ovrei și 32 de alte nēmurî. În tōte timpurile Români și Maghiarii de aici au trăit în bună înțelegere, pôte pentru-că n'aveau ce împărți între sine, erau și unii și alții sêraci și nevoiași numai ca ei. În 17 Iunie, adecă în ziua de Rusalile noastre, și-au petrecut după amēdi în cărciumă unu Român, cu numele Ionu Zăgreanu, și unu Unguru. Acesta între altele a întreatu pe Român: „Ce vrei voi Românii cu noi?” Românulu a răspuns: „Nu vrem nimic, voi turburați liniștea și vă faceți greuruși în capu”. Ungurul érași: „Nici nu puteți face nimica, pentru-că în Nimigea noi suntem mai mulți și vă putem bea într'o lingură de apă”. Românulu: „Când vorba ar fi de bătae, nu ne temem, căci noi așa credem, că Românii din satele vecine ni-ar veni într'ajutoru”. Cu aceste beutura și discursulu s'au finit.

Spre orientare însemnămu, că în Nimigea ungurescă era o moșia domnescă a familiei Földvári, care vëndend-se pentru datorii, a cumpérat-o avocatulu Löw din Bistrița, ér dela Löw a cumpérat-o erariulu, spre a-o coloniza cu Ciangăi. Pentru noii coloniști erariulu clădesce acum locuințe în regie proprie, și în scopulu acesta au fostu aduși în Nimigea mai mulți Țigani, ca să facă cărămid. Clădirea o conduce unu Vinceze, mai înainte ispravnicu (epistat) în servițiulu lui Löw, acum în servițiulu erariulu. Sêra Țiganii s'au certat la cărămidărie, făcend o larmă cum sciu ei.

Ungurul pomenit mai susu, amețit de vinarsă, pus pe gânduri de vorbele Românului, spăriat de larma Țiganilor, o apuă ată la Vinceze, și ce i-a spus, ce nu i-a spus, destul că Vinceze, mustreat de consciință pentru purtarea sa în trecut, alarmăză mai întâiu pe Ungurii din Nimigea, spunandu-le, că Românii voru să facă revoluțiune, apoi urcand căruța

alergă la fîslogăbirul Bodo în Năsăud, și-i mințese, că revoluțiunea Românilor a erupt, aprinderile și omorurile sînt în curgere. Bodo, în simplitatea, ori p_ote r_utatea sa, fără să aștepte raportul dela organele sale din Nimigea, dela primarul ungar și dela notarul ovreu, și fără a-se convinge de starea lucrului, se încrede în spusa bețivului Vincze, o venitură scărboasă, și încă n_optea a depeșat la Bistrița după miliția, spun_ndu, ca să înșele pe superiorii săi și organele militare, că este un mare potop de apă (viz-arădas).

Vicecomitele, lu_ndu de ban bun vorbele organului său din Năsăud, esoperă dela colonelul o companie de ostași, care urmată de trei car_ cu unelte de sc_ăpare, pl_că în marș forțat la locul destinațiunii. În 18 Iunie dimineța se transpune și Bodo cu gendarmii la fața locului, d_er conving_ndu-se îndată, că nu e nici revoluți_ă, nici potop, c_ă Rom_ii au durmit t_ată n_optea liniștiți, ca omul fără cugete rele, c_ă prin urmare el_ e rușinat și blamat, trimite un cursor_ la Năsăud, s_ă contra-mandeze pe drot_ plecarea miliției, _er alt_ cursor_ a fost_ pornit_ la Capan_ cu mandatul, ca înt_îlnind_ miliția, s_ă o înt_orc_ă la Bistrița. Miliția însă sosese pe c_ăi ne_ămblate și c_ămpuri pline de apă, în credința, c_ă în adev_er_ e pericolul, și nu s_unt_ numai minciuni unguresci. Tot_ în 18 Iunie sosese în Nimigea, pe c_ăi vicinale, și vicecomitele cu inginerul comitatului, spre a dirige în persoan_ă m_ăsurile de sc_ăparea _omenilor din potop; d_er v_ăd_ndu-se și ei blamați, au rugat_ miliția s_ă se înt_orc_ă imediat_ acas_ă, comandantul însă n_ă voit_ p_ăn_ă nu va t_îne repausul convenit_.

Ca omul, care își perde s_ărita, Bodo a mai făcut_ și alte volnicii. Deși, sosit_ în Nimigea, s_ă convins_ c_ă nu este nici o revr_ire, totuși pe parochiul rom_ănescu de acolo l_ă internat_ în cancelaria comunală, oprindu-l_ă s_ă servesc_ă la altar_ în 18 Iunie, adec_ă a doua _i de Rosalii. Fața cu volnicia ac_ăsta, un_ Ungur_ din localitate și-a luat_ curajul a d_ice lui Bodo, s_ă nu opr_ăc_ă pe popa rom_ănescu dela slujb_ă, c_ăci este om_ă de omenia, care în viața sa n_ă făcut_ă nim_ănui r_ău, d_er a fost_ aspru reposit_ă. Și ca Bodo s_ă se al_ăg_ă totuși cu vre-o isprav_ă în cauz_ă, a ordonat_ă, ca Ioan_ă Zăgrean_ă s_ă f_ă legat_ă și transportat_ă de gendarmii la tribunalul din Bistrița. Intervenind_ și de ast_ă-dat_ă un_ Ungur_ă, numai fuga l_ă sc_ăpat_ă de maltract_ări seriose.

În 18 Iunie s_era, gendarmii și c_ățiva soldați au trecut_ din Nimigea peste Someș_ în Mocod_ă, fără cauz_ă și ne provocat_ de cineva. Intr_ănd_ prin t_ote c_ărciurile, au provocat_ă pe _omeni s_ă m_erg_ă acas_ă, _er pe c_ărciurari s_ă închide c_ărciurile. Un_ om_ă de cinste, fost_ primar_ în comun_ă, cu numele Costan_ă Tomi, în discurs_ă pacnic_ă a d_is_ă c_ătr_ă gendarmii: „Nu v_ă temeți, domnilor_ă, la noi nu se va înt_empla nimica, c_ă nu s_ă înt_emplat_ă nici-odat_ă“. Pentru aceste vorbe nevinovate, gendarmul l_ă b_ătu_ă r_ău și i-a spart_ă capul cu butucul puscii. Marți dimineța, în 19 Iunie, v_ăd_nd_ă gendarmul ce a făcut_ă, s_ă împ_ăcat_ă cu Tomi d_ăndu-i 3 flor. și b_ēnd_ă împreun_ă. Primarul comunei Nimigea, Ungur_ă și el_ă, a protestat_ă, c_ă s_ă trimis_ă miliția în comun_ă, a denegat_ă încuarterarea și a d_is_ă, c_ă speșele s_unt_ă a-se pl_ăti de acela, care a cerut_ă miliția fără cauz_ă; c_ăci comuna este s_er_ăc_ă și nu p_ote pl_ăti c_ăte 70 fl. pentru prostii, ca în t_ōmna trecut_ă. (Intermezzo: În t_ōmna trecut_ă un_ Ungur_ă din Nimigea a m_ăncat_ă, contra turturor_ă regulor_ă igienice, m_ămălig_ă cu oleiu de simbur_ă de bostan_ă, și pe de-asupra a mai m_ăncat_ă prune, și a beut_ă, în comuna Piatra, la ovreul_ă Lebovics alias F_ōldeși, suzl_ă, s_ău vinars_ă nefiert_ă de prune. Venind_ă c_ătr_ă cas_ă a mai beut_ă apă rea și îndat_ă-ce a sosit_ă în Nimigea, a început_ă a voma; d_er pe urm_ă i-s_ă f_ăcut_ă bine. Primaria raport_ăz_ă lui Bodo; ac_ăsta fără cap_ă pune tot_ă aparatul_ă în mișcare ca pentru coler_ă, trimit_ănd_ă la Nimigea medic_ă, comisuni și medic_ă și cauz_ănd_ă speșe de 70 fl., pe car_ă comuna a trebuit_ă

s_ă le pl_ătesc_ă, fără s_ă fi obvenit_ă un_ă singur_ă cas_ă de coler_ă. V_ădeți, cum se îngrijesce administrația n_ōstr_ă de bun_ăstarea chiar și a comunelor maghiare!?)

Marți în 19 Iunie miliția a p_ăr_ăsit_ă Nimigea, convins_ă, c_ă administrația a mințit_ă și c_ă acest_ă scandal_ă s_ă înscenat_ă numai pentru a compromite pe Rom_ăni. Din aceste ne putem_ă convinge, c_ă

1) t_înutul_ă n_ōstru este guvernat_ă de indiviți, car_ă pot_ă fi simbolul_ă puterii brutale, d_er nu a supremației intelectuale și spirituale;

2) c_ă Bodo nu numai n_ăre rutin_ă, fineț_ă și tactica recerut_ă unui protopretor_ă, d_er nici nu este apt_ă de oficiul_ă, ce-l_ă imbrac_ă, pentru-c_ă de-oparte nu s_ă nisuit_ă a cun_ăce poporul_ă din cercul_ă s_ău, _er de alt_ă parte, în cauz_ă subversant_ă, pe l_ăng_ă alte defecte, a neglijat_ă a-se convinge de starea lucrului dela primarul ungar și notarul jidan_ă, și fără cauz_ă a dat_ă cr_ăd_ăm_ănt_ă bețivului Vincze;

3) c_ă a comis_ă acest_ă scandal_ă numai pentru a blama poporul_ă rom_ăn_ă din acest_ă t_înut_ă, care este pacnic_ă p_ăn_ă la l_ășitate;

4) c_ă în urma agitațiunilor și a purtării necalificabile a lui Bodo, Ungurii din Năsăud și Nimigea nutresc_ă ur_ă față cu Rom_ăni;

5) c_ă a comis_ă mai multe fapte penale.

Rug_ăm_ă deci pe Ilustritatea Sa d-l_ă fișpan_ă, ba pretindem_ă chiar, ca pe Bodo s_ă-l_ă duc_ă de aici și s_ă-l_ă înlocu_ăc_ă cu individ_ă apt_ă în t_ēt_ă privința, care s_ă aib_ă și creștere și rutin_ă social_ă, s_ă cun_ăsc_ă _omenii, împrejur_ări, limba și moravurile, și tot-odat_ă s_ă pedeps_ăc_ă pe Bodo, „disciplinariter“.

Procurorul_ă regesc_ă din Bistrița este rugat_ă a induce cercetare penal_ă contra lui Bodo pentru delict_ăle prev_ădute în § 172, 193 și 470 a cod. pen. Totodată s_ă f_ă respun_ăd_ător_ă pentru t_ote daunele și speșele cauzate prin faptele nelegale.

Onorata comand_ă militar_ă este rugat_ă, ca în sfera ei de activitate s_ă informeze pe ministrul_ă comun_ă de resbel_ă, și prin ac_ăsta, pe cancelaria cabinetului, c_ă Rom_ăni din acest_ă t_înut_ă s_unt_ă _omenii p_ăcii și cuminte, și c_ă intervenirea miliției a fost_ă provocat_ă numai de minciunile amplexor_ă neconștient_ăși maghiari, car_ă au voit_ă s_ă blameze pe Rom_ăni din acest_ă t_înut_ă.

În fine Rom_ăni s_unt_ă rugat_ă s_ă încreste și ac_ăsta pe r_ăvaș_ă.

Din congregațiunea comitatului Huned_ora.

Deva, 30 Iunie 1894.

Precum sciți, în 26 Iunie n., s_ă t_înut_ă aici adunarea general_ă ordinar_ă a comitatului Huned_orei.

De r_ēndul_ă ac_ăsta membrii rom_ăni din diferite cercuri ale comitatului au luat_ă parte în num_ăru mai considerabil_ă, ca alt_ă dat_ă, ceea ce a făcut_ă o f_ōrte bun_ă impresiune.

Trec_ēndu-se peste punctele prime ale ordinii de _i, la punctul_ă „cauze interne“ a luat_ă cuv_ăntul_ă neobositul_ă n_ōstru lupăt_ător_ă, d-l_ă Francisc_ă Hossu Longin_ă, care a adresat_ă urm_ăt_ōrea interpelare:

Înainte de a trece la obiectele puse la ordinea d_ilei, îmi iau voi_ă a adresa d-lui vicecomite urm_ăt_ōrele întreb_ări:

1) Are cun_ăștința d-l_ă vicecomite, c_ă libertatea personal_ă a Rom_ănilor_ă, și anumit_ă a inteligenței și a poporului rom_ăn_ă din comitat_ă, este pus_ă la discrețiunea gendarmilor și a unor_ă oficiali administrativi, car_ă sub diverse pretexte politice, au pornit_ă o formal_ă g_ōn_ă în contra mai multor_ă inteligenți și t_ēran_ă; c_ă gendarmii, afirmative cu mandat_ă mai înalt_ă, au c_ăl_ătat_ă mai multe case rom_ăne, au făcut_ă perchisițiuni domiciliare, au insultat_ă fără rușine preoți și înv_ăț_ători, au spionat_ă după un_ă, ca nici în absolutism_ă, și în urma ac_ăseia în tot_ă comitatul_ă domnesce în familiile maghiare o panic_ă, de_ōre-ce s_ă r_ăsp_ăndesc_ă sciri, c_ă Rom_ăni ar voi s_ă se

r_ăsc_ăle contra Maghiarilor_ă, scurt_ă, c_ă de prezent_ă ne simțim_ă, ca într'o stare de asediul_ă?

2) Și d_ēc_ă are, atunci întreb_ă încu-noscințat_ă despre cele esperiate pe comitele suprem_ă, ca reprezentantul_ă guvernului, ca acela s_ă fac_ă raportul_ă esact_ă despre adev_ărata stare a lucrului?

3) Ce dispozițiune a luat_ă domnul_ă vice-comite, ca ac_ăst_ă stare s_ă încete și ca spiritele nedumerite s_ă se linișt_ăc_ă, și celor_ă v_ăt_ămați s_ă li-se dea satisfacțiunea cuvenit_ă?

Pentru motivarea interpelării mele afl_ă de ajuns_ă a m_ă provoca la multele arest_ări, spion_ări și perchisiții domiciliare, ce s_ău făcut_ă în timpul_ă din urm_ă în comitatul_ă n_ōstru.

În mieđ_ă de n_ōpte, au intrat_ă gendarmii cu forța în casele mai multor_ă familii rom_ănesci, lu_ănd_ă pe membrii acelor_ă la întreb_ări: „c_ă ce d_iare cetesc_ă?“ „ce scrisori au?“ „cu cine corespond_ăz_ă?“

Prin șican_ăriile acestor_ă agenți provoc_ători nu numai s_ă v_ăt_ăm_ă poporul_ă n_ōstru pacnic_ă, d_er s_ă neliniștesc_ă chiar și familiile maghiare, car_ă locuesc_ă între Rom_ăni și se întreb_ă tremur_ănd_ă de fric_ă: „_ōre c_ănd se începe revoluția?“

Ei bine, d-lor_ă, ac_ăsta e r_ăsp_ălata pentru s_ăv_ășirea datoriei din partea pacnicului n_ōstru popor_ă? D_er cine-i întreb_ă pe Maghiari, c_ă ce d_iare cetesc_ă, s_ău a fost_ă cine-va tras_ă în cercetare, pentru-c_ă a cetit_ă faimosul_ă d_iar_ă „Olvasd?“ De ce numai contra n_ōstr_ă se pun_ă în mișcare și gendarmii și miliți_ă și organele administrative?

Pentru-c_ă am fi d_ōr' Daco-Rom_ăni? Ori fiind_ăc_ă suntem_ă agitatori? Da, domnilor_ă, suntem_ă agitatori, agitatori constituționali, c_ăci d_ōr' și noi avem_ă dreptul_ă de a ne ap_era și de a urma programul_ă n_ōstru, chiar _ășaprecum are Ugron s_ău Apponyi drept_ă de a agita în mod_ă constituțional_ă pentru ajungerea scopurilor_ă lor_ă. Și noi ne avem_ă programul_ă n_ōstru și avem_ă drept_ă de a lupta pe teren_ă legal_ă, cu arme legale, pentru esecutarea lui.

Inteligența rom_ăn_ă a și exercitat_ă a cest_ă drept_ă, d_ic_ēnd_ă publice poporului, c_ă ce este de făcut_ă, a d_is_ă s_ă se supun_ă legilor_ă și av_ēnd_ă vr'o pl_ăns_ōre s_ă m_erg_ă întotd_ēuna pe cale legal_ă.

Poporul_ă p_ăn_ă acum ne-a ascultat_ă. D_ēc_ă însă preoții și înv_ăț_ătorii s_unt_ă hui-duiți, persecutați și batjocuriți de organele d-v_ōstr_ă fără vin_ă, fără de a c_ăp_eta vr'o satisfacți_ă, începe poporul_ă a se covinge, c_ă pentru noi nu mai este lege și astfel_ă nu ne va mai asculta.

C_ănd nu vom_ă mai av_ē noi influența asupra poporului, c_ănd nu o se ne mai asculte, atunci își va face poporul_ă dreptate, ba chiar revoluți_ă, fără voi_ă n_ōstr_ă și contra d-v_ōstr_ă. (Maghiari devin_ă nervoși și paliți). Ar fi d_ēc_ă bine s_ă se fac_ă dispoziții, ca liniște s_ă f_ă. Cer_ă r_ăspun_ă la întreb_ări puse.

Vicespanul_ă Hollaky s_ă încercat_ă s_ă r_ăspun_ă domnului Hossu — d_er fără succes_ă.

Am_ēnunte urm_ăz_ă.

„Deutches Volksblatt“ confiscat_ă.

În 29 I. tr. s_ă confiscat_ă în Viena d_iarul_ă „Deutches Volksblatt“, pentru-c_ă a publicat_ă o vorbire a deputatului austriac_ă Lueger, t_înut_ă în Viena. Articolul_ă, a c_ăru-i titlul_ă este „Raporturile maghiaro-francesce“, se începe cu descrierea st_ărilor_ă anarhice din Franția, asem_ēn_ăndu-le cu cele din Ungaria, apoi continu_ă:

„Ungaria este cu totul_ă în m_ănile Jidanilor_ă și ale francamazonilor_ă. În ea se fericesc_ă revoluționarii, inimizii casei Habsburgice și tr_ăd_ătorii demni de furc_ă, _er pe cei fideli împ_ăratului îi condamnă, cum s_ă înt_emplat_ă ac_ăsta de cur_ēnd_ă cu Rom_ăni. Ar_ă fi bine de-a schimba aceste st_ări, nmai c_ăt_ă e oprit_ă a p_ăși contra lor_ă hot_ărit_ă și energic_ă. Trebuie s_ă ar_ăt_ăm_ă Ungurilor_ă, c_ă mai esist_ă în lume Austriaci. D_ēc_ă vom_ă face ac_ăsta, atunci vom_ă lucra în interesul_ă casei Habsburgice, de-_ōre-ce noi dorim_ă, ca ac_ăst_ă famili_ă domnit_ōre s_ă susț_ă și aci și dincolo, d_er dorim_ă și aceea,

c_ă banda revoluționar_ă din Ungaria s_ă f_ă nimicit_ă“.

În timpul_ă din urm_ă au fost_ă confiscate mai multe foi transleithane, și mai ales_ă tot_ă din motivul_ă, c_ă s_ău ocupat_ă cu cestiunea naționalităților. Se vede, c_ă și în Austria s_ăa finit_ă cu „toleranța“, grați_ă influenței tot_ă mai mari a Jidano-Maghiarilor_ă.

SCIRILE DILEI.

— 20 Iunie.

„La vérité sur la situation les Roumains en Hongrie.“ Sub titlul_ă ac_ăsta — d_ice „Magyarország“ — va sc_ōte deputatul_ă Dionisiu P_ăzm_ăndy o broșur_ă de conținut_ă politic_ă-informativ_ă în libr_ăria „E Plon“ din Paris. În ac_ăst_ă broșur_ă, care se va trage în 10,000 esemplare, vor_ă fi comb_ătute t_ote broșurile politice rom_ăne, car_ă s_ău publicat_ă în timpul_ă mai recent_ă, și în deoseb_ă se va ocupa cu procesul_ă Memorandului, d_ice aceeași f_ōia. La broșur_ă se va adauge și o chart_ă etnografic_ă. — Din a n_ōstr_ă parte profețim_ă turbatului șovinist_ă P_ăzm_ăndy fiasco des_ăv_ășit_ă. D_ēc_ă în ac_ăst_ă broșur_ă aventurierul_ă P_ăzm_ăndy va susț_ăne absurditățile politice, ce le-a susț_ănut_ă în Clușiu cu ocazia procesului Memorandului, atunci îi recomand_ăm_ă s_ă-și sc_ōt_ă broșura sub titlul_ă: „Les mensanges sur la situation les Roumains en Hongrie.“

—o—

Wekerle la Blașiu? „Sieb. deutsch. Tageblatt“ de ieri aduce urm_ăt_ōrea scire, pe care o reproducem_ă sub rezerv_ă: „Din isvor_ă sigur_ă ni-se comunic_ă, c_ă ministrul_ă-șef_ă Dr. Wekerle, a sosit_ă în cel_ă mai strict_ă incognito la Blașiu, s_ăa încuarterat_ă în otelul_ă „Național_ă“ și a ch_ămat_ă la sine doi canonic_ă, pentru ca s_ă se consulte cu ei asupra unor_ă cestiuni seriose.“

—o—

Diarul_ă „Rom_ănului“ oprit_ă la noi. S_unt_ă mari meșteri domni dela ministeriul_ă unguresc_ă de comunicațiune — meșteri în ordinațiuni medievale contra d_iarelor_ă de peste Carpați. F_ōia unguresc_ă „Posta és Távirde Rendeletek Tára“, Nr. 37 dela 28 Iunie, cuprinde un_ă ordin_ă de oprirea înt_ărei pe teritoriul_ă t_ērilor_ă cor_ōnei ungare a vechiului d_iar_ă din Bucuresc_ă „Rom_ănului“. Ordinul_ă e dat_ă sub Nr. 44,629 dela 18 Iunie. În înțelesul_ă ac_ăsta d_er, pe viitor_ă nu ne vom_ă mai înt_ēlni cu confratele n_ōstru din Bucuresc_ă, c_ăruia an_ă 38 i-a fost_ă liber_ă intrarea la noi, _er acum spiritul_ă de ur_ă și r_ăsbunare al_ă guvernului unguresc_ă îl_ă opresce dintr'odat_ă, fără de a ar_ăta motivul_ă ac_ăstei m_ăsur_ă despote.

—o—

Meetingul_ă catolicilor_ă. În 30 I. tr. au t_înut_ă catolicii un_ă meeting_ă în Pojun_ă sub presidența contelui Nicolau Mauritiu Eszterh_ăzy. De față au fost_ă, la ac_ăl_ă meeting_ă, peste 15.000 de catolici și au hot_ărit_ă ca s_ă continue mișc_ăriile contra proiectelor_ă de lege bisericesci, și împreun_ă cu primatele și episcopii s_ă r_ōge pe monarhul_ă, ca s_ă nu sancțiuneze c_ăș_ătoria civil_ă.

—o—

Rana lui Carnot. Bertol-Graivil, corespondentul_ă d_iarului „Figaro“, care a asistat_ă la operați_ă, ce s_ăa făcut_ă lui Carnot, descrie în modul_ă urm_ător_ă ac_ăst_ă sf_ășiet_ōre scen_ă: După-ce doctorii t_ăiar_ă c_ămașa, se v_ăd_ă de desubtul_ă ț_ăței drepte o ran_ă, deschis_ă de sus în jos, negrici_ōs_ă, de-o lungime de 10 centimetri. Medicii proced_ăr_ă imediat_ă la primele pansamente. Se aduse ghiat_ă, ca s_ă opr_ăc_ă emoragia. În vremea ac_ăsta șef_ădintele este inanimat_ă. V_ăd_nd_ă doctorii, c_ă starea r_ănitului se agravez_ă, c_ă corpul_ă se r_ēc_ăce și b_ăt_ăile inimei se încetin_ăz_ă, se hot_ăr_ăr_ă s_ă-i fac_ă imediat_ă operați_ă necesar_ă. Trei interni aduser_ă bisturiul_ă, vat_ă iodoformat_ă etc. și doctorul_ă Poncet începe operați_ă. P_ăn_ă în momentul_ă ac_ăsta, șef_ădintele nu-și reluase conșcința. La prima atingere a r_ănei fișnește un_ă s_ănge negru. În c_ăteva secunde ficatul_ă e desf_ăcut_ă și intestinele descoperite. În momentul_ă ac_ăsta, r_ănitul_ă, pe care

durerea îl reînsoțea, scotea țipete sfâșietoare. „Destul! destul!“ striga sârmanul. „Prea mă faceți să sufer!“ Și timp de o jumătate de oră aceste țipete ne sfâșiau inima.

—o—

Plăia și secetă. Pe când dincolo de Carpați, din valea Prahovei începând, mai pe întreg teritoriul României, afară de părțile moldovene, domnesce o secetă din cele mai mari, pe atunci la noi ploile curgă într'una și păgubesc recolta în moduri foarte simțitor. La Brașov n'amă avut în anul acesta aproape nici o zi de veră, temperatura e pururea umedă și rece, aproape ca în Octomvre. Totu cam asemenea și în celelalte părți ale Ardealului. Așa din Mornor, lângă Bistrița, ni-se scrie, că în părțile acelea de vre-o șapte săptămâni plouă mereu, temperatura e rece, din care cauză sămănăturile și pe-acolo suferă foarte mult, și erburile cosite se putredesc pe câmp.

—o—

Censură de avocat. Ni-se scrie, că la 25 Iunie n. c., d-lu Dr. *Eugenă Brană*, vice-notar la tribunalul din Alba-Iulia, a depus, cu succes eminent, censura de avocat, la tabla reg. din Târgul-Murșului. — Felicitările noastre!

—o—

O profeția fatală despre Carnot. Diavolul radical „La France“, vorbind despre călătoria lui Carnot la Lyon, scria Duminecă seara, câteva oesuri înaintea săvirii atentatului, următoarele: „D-lu Carnot se duce pentru cea din urmă oră... Această liniă P. L. M. (Paris-Lyon-Mediterranée, nume care se schimbă odinioară în acela de — *Pour la mort* — în urma numărului accidente, care s'au întâmplat) îi este fatală; își poate aplica cele trei majuscule, care arată compania... Această călătorie la Lyon este cea din urmă...“ Evenimentul a dat dublului înțeles al acestor cuvinte o întâmplare, la care autorul, a fost fără îndoială departe de a se gândi și de care el singur trebuie să fi îngrozit în căsălul acesta.

—o—

Repatrierea Italianilor. Guvernul italian a depus la Cameră o cerere de credit estra-ordinară de 100,000 franci pentru repatrierea lucrătorilor italieni din Franca. Cererea a fost trimisă comisiei bugetare.

—o—

Pumnalul lui Santo. Pumnalul de care s'a servit asasinul lui Carnot nu e stiletul Italianilor; e un pumnal orientat, armă bogată de trei centimetri lungime, cu mâneru cu totu. Mânerul nu e decât de dece centimetri, e recurbat și fabricat din alun aurit; pentru-ca să pôtă fi ținut mai bine în mână, pumnalul avea o mică „gardă“ de catifea roșie. Lama pumnalului, de oțel bun, e damaschinată și încrustată. La mijlocul ei, are un fel de serpentină gravată de mâneru și până la vârf. Cuțitul fusese ascuns bine între flori, astfel, că nimeni nu putea bănui nimic.

—o—

Regele Serbiei, Alexandru, a sosit în 27 I. tr. în Constantinopol, fiindu primit între buibutul tunurilor de mare vizir, ca reprezentant al Sultanului. După o scurtă inspicie a trupelor eșite spre întâmpinare și primire, regele trase la Yıldiz-Kiosk, ce i-l'a pus la dispoziție Sultanul, pe câtu timpu va petrece acolo. În 29 a fost dineu la Sultanul, care cu astă ocaziune i-a conferit regelui ordinul Nischani-el-Impiaz. În 30 a fost mare defilare a trupelor și primirea Chedivului, care de asemenea sosi în Constantinopol.

—o—

Din Tanger se depeșează la Londra, că Sultanul din Marocco a fost atacat în călătoria sa la Fez, de rebeli, și că acum e încunjurat de ei.

—o—

Esamenul de maturitate la școlile comerciale române din locu s'a ținut în 13 și 14 Iunie v. c. S'au supus la esamen 14 tineri. Dintre aceștia au prestat esamenul: 1 cu foarte bine, 5 cu bine, 6 cu

suficient, 2 voru avé să repeteze peste 2 luni esamenul din 2 studii. Numele abiturienților sunt aceștia: T. Brenciu, G. Fugaci, I. Mănilă, Vas. Osvadă, Em. Proșteanu, L. Pușcariu, C. Căciulă, Lud. Mazzuchi, V. Popovici, G. Trântor, E. Vințeler, D. Voina, Ile Cipu și I. Dimitriu. — La gimnasiu esamenul de maturitate se țină astăzi și mâne. Ca comisari din partea Consistoriului este Preacuvioșia Sa părintele archimandritu Il. Pușcariu, și din partea guvernului directorul școlii reale din Deva, Teglás Gábor.

—o—

Recolta străină. Recoltele din Franca, Belgia, Olanda, Germania și Austro-Ungaria pareau a fi bune la început. Scirile sosite însă în urmă, spun, că deși sămănăturile nu lasă nimic de dorit din punctul de vedere al cantității, sunt însă foarte slabe din punctul de vedere al calității. Causa se atribuie ploilor torrențiale, care au cădută în țările acelea și mai cu seamă în Austro-Ungaria, unde a dat și grindina. În Anglia, Franca și nordul Germaniei de asemeni ploile continuă însoțite de furtună și aducând mari stricăciuni sămănăturilor. Acesta a făcut să se urce într'unu mod simțitor prețurile pe piețele Angliei și ale Berlinului, și la Viena să se provoace o dispoziție mai firmă.

Cunună pe cosciugul lui Carnot.

Diarele din Paris descriu în modu mișcătoru marele interesu, ce-lu arată întreaga lume civilizată, pentru decedatul Carnot.

Intre altele, vorbindu despre cununile, ce s'au depus pe cosciugul fostului președinte al Republicei, ele ne spun:

Cea mai frumoasă cunună este a împăratului Germaniei, care are unu diametru de doi metri. Nu mai puțin frumoasă este și cununa regelui Italiei. Pe cununa trimisă de regina Angliei stă scris: „*Regina Victoria — în semn de stimă deosebită*“.

Monarchul nostru încă a trimis o frumoasă cunună, care a fost depusă în Elysée ieri la 8 ore a. m.

Țarul Rusiei a comandat o cunună cu 8,000 franci.

Până acum s'au cumpărat flori de 1,600,000 franci pentru catafaloc. Florăresele din Paris sunt desperate, că n'au ce mai vinde.

În Petersburg și aproape în toate orașele mari ale Rusiei, s'au făcut contribuiri publice, de-a se trimite o cunună uriașă din partea societății din Rusia.

Conjurațiunea contra lui Carnot.

E generală convingerea, că ucigașul lui Carnot n'a comis miseria sa faptă curat numai din îndemn propriu.

Tote semnele arată, că Caserio, ca membrul unei conjurații, a eșit prin sorți, ca el să stingă viața ilustrului președinte al Republicei.

Poliția franceză a dat de urma conjurației. Membrii acesteia s'au intrunit ultima dată în Cete.

În 29 Iunie s'a prezentat la prefectura din Paris unu individ cu numele *Jakovski*, care a povestit lucruri de importanță. Elu dișe, că Duminecă dimineță (24 Iunie) se plimba cu familia lui în Bois de Boulogne, și în drum s'a întâlnit cu trei bărbați. Unul dintre aceștia strigă: *Ai auditu? Carnot a muritu! L'a lovită dambla!* Se presupune, că erau membri din conjurație.

Diarul „Marseillaise“ comunică amănunte despre conjurațiunea contra lui Carnot. Anume, Lună dimineță, după omor, unu soldat, care de prezentu stă în arestul spitalului militar din Marsilia, când a auditu de asasinarea lui Carnot, a dișu, că el a știut, că pe Carnot îl voru ucide în Lyon, că Italianul Caserio a comis oribila crimă, că elu cunoșce pe Caserio și că acesta a fost designat prin sorți a fi ucigașul președintelui. Soldatul a spus mai departe, că în urma executării

prin ghilotină a lui *Vaillant și Henry*, o cetă de 7 anarhiști a hotărât mărta lui Carnot. Într'o seară au tras ei sorți, că cine să strângă pușca pe pumnalul pe Carnot. Sărta a cădută pe Caserio, care s'a bucurat mult de acesta. După-ce Caserio a avut o mică certă cu stăpănul său, în 22 Iunie l'a părăsit, și-a cumpărat unu pumnal și s'a dus la Lyon.

Soldatul și-a repetat această mărturisire și a arătat cu numele pe cei 7 membri ai conjurației, care parte sunt prinși, parte, se speră, că în curându se vor prinde.

Școlă Asociațiunei transilvane.

A apărut a opta programă a școlii civile de fete, cu internat și dreptu de publicitate, a Asociațiunei transilvane pe anul școl. 1893—4, publicată de *Dr. Vasilie Bologa*, directoru provisoru. Cuprinsul: 1) Însămănătatea economiei de casă, de *Eugenia Trifu*; 2) Sciri școlare, de directorul. Din partea a doua eștragemu următoarele date:

Personalul școlii a constă, în cursul acestui anu, din: *Dr. V. Bologa*, directoru provisoru; învățatorii: *Eugenia Trifu*, *Ioan Popovici*, *Elisa Nasta* și *Dr. Vas. Saftu*; catecheții: *Zaharie Boiu* și *Nic. Toganu*; instructorii: *G. Dima*, *Iul. Schaeffer*, *Elena Petrascu*, *Sabina Brote*, *Victoria de Heldenberg*, *Maria Romanu* și *Matilda Mangesius*.

Personalul internatului: Directoru este directorul școlii; directoră: *Elena Petrascu*; medicu de casă: *Dr. H. Süßman*; ajutore: o guvernantă și o bonă.

Eleve înmatriculate în anul școlaru 1893—94 au fost în cele patru clase și cursul complementaru, cu totul 94. Intre acestea au fost și din România vre-o 5, apoi din Bucovina și din toate părțile Ardealului, Banatului și Țerei unguresci.

În internat au fost 63 eleve. Elevele din internat, afară de școlă, au în fiș care și anumite ore de conversație în limba franceză, germană și maghiară. Pe lângă aceea ele se prepară și-și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directorei și guvernantelor.

Starea sanitară a elevelor a fost în decursul anului deplin multămitore. S'au și luat în privința acesta, la propunerea medicului de casă, cele mai îngrijite măsuri; elevelor li-s'a dat ocaziune să facă preambări câtu se pôte de dese, să facă gimnastică, să patineze etc.

Didactul școlii e 2 fl., la lună; taxa internatului 200 fi. la anu. Detalieri a se vedé în programa școlii.

Familia lui Caserio.

Omoritorul lui Carnot se numesce exactu *Caserio Sante Ironimo*, fiu al defunctului *Giovani Antonio* și al *Brogiei Martina*. Elu s'a născut la 8 Septemvre 1873.

Totă familia lui Caserio este compusă din omeni foarte cum se cade. Tatăl asasinului a murit la 1887 și mamă-sa, trăia cu fiul ei mai mare, *Carol Enricu*, născut la 1861, care eșercită profesiunea de luntraș și e însurat și are trei copii.

Alu doilea fiu al acestei familii se numesce *Luigi*, și este cărciumaru la *Milant*; apoi vinu încă doi frați, care amendoi sunt foarte cum se cade și care trăsesc la *Motta*, și alu 5-lea frate este în Turinu în serviciul unei foarte respectabile familii.

După aceștia vine *Sante*, tristul erou al crimei din Lyon, și o soră, care trăsce în *Motta* și nu este măritată încă. Toți aceștia, afară de *Sante*, sunt nise omeni de ispravă, iubiti și stimați de totă lumea.

„*Sante* — dișe *Carol Enricu*, fratele cel mai mare al asasinului cătră unu corespondent al unei foi din *Bucuresc* — era unu foarte de trebă băiat; elu s'a stricat la *Milan*. Elu era foarte frumos și bun.“

„Eu m'am dus de mai multe ori la *Milan*, spre alu vedé și l'u găseam mereu cetind diare, și eu îi di-

ceam: „În locu, ea să cetesc, ai face mai bine să dormi, căci tu lucrezi noptea“ și elu nu se supunea de locu. Lui nu i plăcea de locu să trăsesc în sat și se mira cum putem noi să trăim. Elu de copil frecuentase toate școlile din sat, și nu învățase nimic; elu era de unu caracter foarte serios și eu l'am vedut foarte puțin or vesel.“

SCIRI ULTIME.

Năsud, 1 Iulie. Vicarul foraneu gr. cat. din Năsud *Dr. Ioan Popu*, este pedepsit cu 8 zile închisore, și 80 fl. amendă, pentru-că a întreprins o colectă de contribuiri publice pentru nenoriciții prin focu din Năsud.

Sciri telegrafice.

Paris, 2 Iulie. Imormentarea lui Carnot s'a făcutu ieri în prezența unui publicu numeros, cum n'a mai vedut Parisul. Serviciul funebru s'a săvșit în biserica *Notre-Dam*, de unde osămintele răposatului au fost depuse în *Pantheon*. După carul mortuaru urma *Perier*, fiu lui Carnot, președinti Senatului și a Camerei, ministrii, ambasadorii, statul majoru și o multime de deputați etc. În *Patheon* au ținut discursuri funebre ministru-președinte, apoi amendoi președinti camerelor și generalu *Andrè*.

Roma, 2 Iulie. Ieri au fost detinuți 200 de anarhiști.

Literatură.

Vatra, foia ilustrată pentru familiă, apare de 2-cri pe lună în *Bucuresc* (Editura *Librării școlilor*, C. Sfetea) sub direcțiunea d-lor: *Slavici*, *Caragiale* și *Coșbuc*. Nr. 12 cuprinde: Familia lui *Mihaiu Vitelul*, de *I. Slavici*; *Amintiri*, poeziă, de *G. Murusa*; *Țețina și Horecea* (o eșcursiune), de *Dr. I. G. Sbiere*; Două plângeri poeziă, de *Haralambu G. Lecca*; *Fata ce lenesă* (urmare); Două îngropăciuni, poeziă, de *V. D. Păun*; *Mara* (urmare), de *I. Slavici*. Unde e mai bine (șchiță), de *St. Basarabeanu*; *Noutăți științifice*, de *V. Cr.*; *Di aniversară* (după *Dykens*), de *E. Florescu*; *Fel de fel*. În textu 8 ilustrațiuni frumoșe. Revista în totalu e redigiată și întocmită eșcellentu. Abonamentu anualu pentru Austro-Ungaria 12 fl. Unu număr singuraticu 55 cr.

DIVERSE.

Numărul Jidanilor în Europa. O revistă jidovescă scotesece numărul totalu al Jidanilor aflați în Europa cu vre-o șese milioane, și anume: în Austro-Ungaria 1.644,000; în Germania 562,000; în Franca 130,000; în Olanda 82,000; în Italia 40,000; în România 265,000; în Rusia 2.522,000 în Turcia 104,000; în Elveția 7000; în Belgia 3000; în Dania 4000; în Bulgaria 10,000; în Gibraltar 1500; în Spania 1900; în Serbia 3500; în Svedia 3000 și în Grecia 3000. Ar resulta deci pentru întregă Europa cam 5½ milioane Jidani, dintre cari a patra parte se vinu pe Austro-Ungaria.

Prima farmaciă. Cuvântul apotecă, care nu se mai întrebunțează așt, înseamna în veacul de mijloc unu magazin cu diferite produse, unu adevăratu bazaru. În 1334, atunci, când o mare mortalitate domnea în *Francfurt pe Main*, consiliul liberului orașu imperialu decise crearea unui magazin, unde sub controlu poliției, se va organiza prepararea și vândarea medicamentelor; depou trebuia să se numesca apotecă. În curându *Augsburg*, *Praga*, *Brezlau*, *Nürnberg*, *Stuttgard*, *Ulm* și *Leipzig* imitară exemplul datu de *Francfurt*. Prima farmaciă din Berlinu a fost fondată în 1488 de *Jean Ciceron*, primul printu electoralu de *Hohenzolern*, residându în *Brandenburg*.

Proprietaru: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactoru responsabilu: **Gregoriu Maior.**

Cursul pieței Brașov.

Table with exchange rates for various goods like Banenote rom., Argint român., Napoleon-d'or, Galbeni, Ruble rusești, Mărci germane, Lire turcești, Seris. fonc. Albina 5%.

Table with interest rates and rents: Renta de hârtie austr., Renta de argint austr., Renta de aur austr., Losuri din 1860, Acții de-ale Băncii austro-ungară, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Table with stock market prices: Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung., Impr. căil. fer. ung. in aur, Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis., Bonuri rurale ungare, etc.

Numere singuraticice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu.

A V I S U !

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și renoi ori si când dela 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebii, când voiescă ca espedarea să li-se facă după stilulă nou.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

The Mutual advertisement: Curată reciprocitate. — Fără acționari. Totu venitulă ravine celor asigurati. Celu mai mare și bogatu institutu de bani din lume. Fondulu de asigurare 907 milioane franci. Asigura viața după modalitățile cele mai diferite și mai favorabile. Cu prospecte și cu cele mai bune informațiuni servește: Subdirecțiunea Ardelenă sên agentura principală locală Brașov, ulița Neagră Nr. 45.

Anunțuri (insertiuni și reclame) Sunt a se adresa subscrisei administratiuni. In casulu publicării unui ananțiu mai mult de odată se face scădementu, care cresce cu cătu publicarea se face mai de multe-ori. Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Maiu 1894.

Table: Budapesta - Predeal. Train schedule with columns for Trenu de persón, Trenu accel., Trenu român de persón, Trenu de persón, Trenu accel., Trenu de persón, Trenu român de persón, Trenu de persón.

Table: Budapesta, gara de vest - Rușava - Vécserova. Train schedule with columns for Orient. Expres, Trenu de persón, Trenu accel., Trenu de persón, Trenu accel., Trenu de persón, Orient. Expres, Trenu de persón, Trenu accel., Trenu de persón.

Table: Cucerdea - Oșorheiu - Regh.-săs. Train schedule with columns for Trenu m, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón.

Table: Budapesta - Arad - Teiuș. Train schedule with columns for Trenu mixtu, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón, Trenu de persón.

Nota: Orela însemnate în stânga stațiunilor sunt a se oeti de susu în josu, cele însemnate îndrepta de josu în susu. Numerii în cuadrați cu linii mai negrii însemnă orela de nôpte.